

RESPECTUS PHILOLOGICUS

5(10)

2004

ISSN 1392-8295

RESPECTUS PHILOLOGICUS

2004 Nr. 5 (10)

800 + 82.09

RESPECTUS PHILOLOGICUS Nr. 5 (10)

MOKSLINIS TĘSTINIS LEIDINYS

Leidžia Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas ir

Jano Kochanovskio Šventojo Kryžiaus akademijos Humanitarinis fakultetas Kielcuose

CZASOPISMO NAUKOWE

Wydawcy: Uniwersytet Wileński – Wydział Humanistyczny w Kownie oraz

Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego –

Wydział Humanistyczny w Kielcach

ONGOING ACADEMIC PUBLICATION

Published by Vilnius University Kaunas Faculty of Humanities and

Holy Cross Academy n. a. Jan Kochanowski Faculty of Humanities in Kielce

Redakcijos adresas / Adres redakcji / Address of the editorial office:

Žurnalas "Respectus Philologicus"

VUKHF

Muitinės g. 8

Kaunas LT-3000

Tel.: (370-37) 42 26 04

El. paštas / E-mail: lietuviu_fil@vukhf.lt

2010121

Interneto svetainė / Strona internetowa / Homepage:

<http://filologija.vukhf.lt>

Redagavo / Redakcja / Edited by:

Aleksandras Krasnovas (lietuvių kalba / język litewski / Lithuanian language),

Beata Piasecka (lenkų kalba / język polski / Polish language),

Jurga Cibulskienė (anglų kalba / język angielski / English language),

Viktorija Makarova (rusų kalba / język rosyjski / Russian language)

Pagrindinė redaktorė / Redaktor prowadzący / Chief editor:

Viktorija Makarova

Profesorių skaitykla

ISSN 1392-8295

© Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas, 2004

© Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego w Kielcach – Wydział Humanistyczny, 2004

REDAKCINĖ KOLEGIJA – KOLEGIUM REDAKCYJNE

- Eleonora Lassen** VU KHF profesorė, habil. dr., Lietuva, *vyriausioji redaktorė*
Profesor Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny
w Kownie, dr hab., *redaktor naczelny*, Litwa
- Kazimierz Luciński** Jano Kochanovskio Šventojo Kryžiaus akademijos Kielcuose
profesorius, habil. dr., Lenkija, *vyriausiojo redaktoriaus*
pavaduotojas
Profesor Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w
Kielcach, dr hab., *zastępca redaktora naczelnego*, Polska
- Irina Uchvanova-Shmygova** Baltarusijos lingvistikos universiteto profesorė, Baltarusija,
vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoja
Profesor Uniwersytetu Lingwistycznego w Mińsku, *zastępca*
redaktora naczelnego, Białoruś,
- Aleksandras Krasnovas** VU KHF docentas, Lietuva, *atsakingasis sekretorius*
Docent Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny w
Kownie, *sekretarz kolegium*, Litwa
- Danutė Balšaitytė** VU KHF docentė, Lietuva
Docent Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny w
Kownie, Litwa
- Lija Bondarko** Sankt-Peterburgo universiteto profesorė, habil. dr., Rusija
Profesor Uniwersytetu w Sankt Petersburgu, dr hab., Rosja
- Wiesław Caban** Jano Kochanovskio Šventojo Kryžiaus akademijos Kielcuose
profesorius, habil. dr., Lenkija
Profesor zw. Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego
w Kielcach, dr hab., Polska
- Aloyzas Gudavičius** Šiaulių universiteto profesorius, habil. dr., Lietuva
Profesor Uniwersytetu w Šiauliai, dr hab., Litwa
- Juris Kastinš** Latvijos universiteto profesorius, habil. dr., Latvija
Profesor Uniwersytetu Łotewskiego w Rydze, dr hab., Łotwa
- Saulius Keturakis** VU KHF mokslo darbuotojas, Lietuva
Pracownik naukowy Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział
Humanistyczny w Kownie, Litwa

Jurij Kleiner	Sankt-Peterburgo universiteto profesorius, habil. dr., Rusija Profesor Uniwersytetu w Sankt Petersburgu, dr hab., Rosja
Irina Külmoja	Tartu universiteto profesorė, habil. dr., Estija Profesor Uniwersytetu Dorpackiego, dr hab., Estonia
Gerald E. Mikkelson	Kanzaso universiteto profesorius, JAV Profesor Uniwersytetu w Kansas, USA
Olegas Poliakovas	VU KHF profesorius, habil. dr., Lietuva Profesor Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny w Kownie, dr. habil., Litwa
Marek Ruszkowski	Jano Kochanovskio Šventojo Kryžiaus akademijos Kielcuose profesorius, habil. dr., Lenkija Profesor Akademii Świątokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab., Polska
Michailas Vinogradovas	VU KHF docentas, Lietuva Docent Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny w Kownie, Litwa

EDITORIAL BOARD

Eleonora Lassen	Professor, Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania, <i>editor-in-chief</i>
Kazimierz Luciński	Professor, Holy Cross Academy n. a. Jan Kochanowski in Kielce, Poland, <i>deputy editor-in-chief</i>
Irina Uchvanova-Shmygova	Professor, Belarusian University of Linguistics, Belarus, <i>deputy editor-in-chief</i>
Aleksandras Krasnovas	Associate Professor, Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania, <i>executive secretary</i>
Danutė Balšaitytė	Associate Professor, Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania
Lija Bondarko	Professor, St. Petersburg University, Russia
Wiesław Caban	Professor, Holy Cross Academy n. a. Jan Kochanowski in Kielce, Poland
Alozas Gudavičius	Professor, Šiauliai University, Lithuania
Juris Kastinš	Professor, Latvian University, Latvia
Saulius Keturakis	Research Worker, Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania
Jurij Kleiner	Professor, St. Petersburg University, Russia
Irina Külmoja	Professor, Tartu University, Estonia
Gerald E. Mikkelsen	Professor, The University of Kansas, USA
Olegas Poliakovas	Professor, Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania
Marek Ruszkowski	Professor, Holy Cross Academy n. a. Jan Kochanowski in Kielce, Poland
Michailas Vinogradovas	Associate Professor, Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania

TURINYS / SPIS TREŚCI

Vyriausiojo redaktoriaus žodis / Slowo redaktora naczelnego	11
---	----

I. PROBLEMAS IR SPRENDIMAI / PROBLEMY I ICH ROZWIĄZANIA

Олег В. Лещак (Lenkija / Polska). Онтология семиотического опыта (функционально-прагматический взгляд)	15
Елена И. Шейгал, Юлия М. Иванова (Rusija / Rosja). Предвыборные теледебаты как жанр стратегической коммуникации	29
Andrej V. Olyanitch (Rusija / Rosja). On Needs-Informational Approach to Communication and Discourse Classification	42
Marek Ruszkowski (Lenkija / Polska). Wskaźnik epitytyzacji w badaniach stylistycznych	48
Элеонора Лассан, Виктория Макарова (Lietuva / Litwa). Народовластие как конец демократии? (Несколько слов о «новой» русской риторике)	54

II. FAKTAI IR APMASTYMAI / FAKTY I ROZWAŻANIA

Павел Лавринец (Lietuva / Litwa). Мицкевич <i>alias</i> Ленин: к семантике персонажа <i>вильнюсского текста</i>	64
Рита Брамане (Latvija / Lotwa). Робинзонада в английской детской и юношеской литературе конца XIX– начала XX века	77
Elina Naujokaitienė (Lietuva / Litwa). Siurrealistinė išmonė Henriko Radausko poezijoje	86
Андрей А. Богатырёв (Rusija / Rosja). Индивидуация и оценка качества перевода художественного текста	93
Анна Беднарчик (Lenkija / Polska). Семантические сдвиги и интертекст как проблемы переводоведения (переводя Ахматову)	102
Александр Федута (Baltarusija / Białoruś). Три «Будрыса»: авторский текст – подстрочник – поэтический перевод	112
Adam Massalski (Lenkija / Polska). Nauczyciele języka i literatury rosyjskiej w męskich rządowych szkołach średnich w Królestwie Polskim w latach 1833–1862. Liczebność grupy, drogi awansu i ocena ich pracy przez władze oświatowe	120
Wiesław Caban (Lenkija / Polska). Bronisław Zaleski wobec tajnych spisów lat trzydziestych i czterdziestych XIX wieku na Litwie i Białorusi	137
Veronika Brazienė (Lietuva / Litwa). Conceptual Metaphors in Different Types of Discourse	149
Ewa Piotrowska-Oberda (Lenkija / Polska). Transfer of English MLU in the Form of Acronym to PSP	158
Дануте Балшайтите (Lietuva / Litwa). Спектральные характеристики гласных (монофонгов) современного литовского литературного языка	169
Kazimieras Garšva (Lietuva / Litwa). Lietuvių kalbos žodžio skiemenys ir kirtis	176
Данута Будняк (Lenkija / Polska). Некоторые итоги комплексного исследования проблемы этногенеза славян	182

III. NUOMONĖ / OPINIE I POGLĄDY

Петр Червинский (Lenkija / Polska). Обрядовая <i>передача свойств</i> . Языки семантик – реальной, категориальной, вербальной	186
Казимеж Люциньски, Евгений Зубков (Lenkija / Polska). «Игры воображения» – цель или средство?	206

IV. MOKSLININKAI APIE MOKSLININKUS / NAUKOWCY O NAUKOWCACH

Aldona Paulauskienė (Lietuva / Litwa). Juozas Balčikonis – vienas iš žymiausių XX a. Lietuvos humanitarų	213
--	-----

V. MŪSŲ VERTIMAI / NASZE PRZEKŁADY

Simon Laflamme (Prancūzija / Francja). Komunikacijos mokslas ir komunikatyvinis tyrimo metodas. Kritinės pastabos. <i>Vertė / Tlum. Liucija Baranauskaitė</i>	223
---	-----

VI. MOKSLINIO GYVENIMO KRONIKA / KRONIKA BADAŃ NAUKOWYCH

Konferencijų apžvalgos / Konferencje <i>Игорь Котюх</i> (Estija / Estonia), <i>Jarosław Wierzbiński</i> (Lenkija / Polska), <i>Ладислав Яновец</i> (Čekija / Czechy)	229
Knygų recenzijos / Recenzje książek <i>Jurga Cibulskienė</i> (Lietuva / Litwa). Metaforų džunglėse: G. Lakoffo ir M. Johnsono kūniškoji filosofija	236
Anonsai / Zapowiedzi <i>Международная научная конференция в Кельце</i> (Lenkija / Polska)	239

VII. REIKALAVIMAI STRAIPSNIAMS / ZASADY OPRACOWYWANIA PUBLIKACJI

241

CONTENTS

Foreword by the Editor-in-Chief	11
I. PROBLEMS AND SOLUTIONS	
Oleg Leszczak (Poland). The Ontology of a Semiotic Experience (Functional-Pragmatic Point of View)	15
Yelena Sheygal, Julia Ivanova (Russia). Presidential Debate as a Genre of Strategic Communication	29
Andrej V. Olyanitch (Russia). On Needs-Informational Approach to Communication and Discourse Classification	42
Marek Ruszkowski (Poland). Epithetisation Indicator in Stylistic Research	48
Eleonora Lassar, Viktorija Makarova (Lithuania). “Narodovlastije” as the End of Democracy? (Some Thoughts about “New” Russian Rhetoric)	54
II. FACTS AND REFLECTIONS	
Pavel Lavrinec (Lithuania). Mickiewicz <i>alias</i> Lenin: The Semantics of the Personage of the <i>Vilnius Text</i>	64
Rita Bramane (Latvia). Robinson’s Theme in the English Children and Juvenile Literature at the End of the 19 th and the Beginning of the 20 th Centuries	77
Elina Naujokaitienė (Lithuania). The Surrealistic Invention in the Poetry of Henrikas Radauskas	86
Andrej A. Bogatyriov (Russia). Individuation and Evaluation of Translation Quality of Fiction	93
Anna Bednarczyk (Poland). Semantic Shifts and Intertext as Problems of Translation (while Translating Akhmatova)	102
Aleksandr Feduta (Belarus). Three “Budrysów”: Author’s Text – Lineal Translation – Poetic Translation	112
Adam Massalski (Poland). Teachers of Russian Language and Literature in State Secondary Schools for Boys in the Kingdom of Poland in 1833–1862. The Number of Teachers, Career and their Assessment by Educational Board	120
Wiesław Caban (Poland). Bronisław Zaleski about the Conspiracies of the XIX century in Lithuania and Belarus.	137
Veronika Brazienė (Lithuania). Conceptual Metaphors in Different Types of Discourse	149
Ewa Piotrowska-Oberda (Poland). Transfer of English MLU in the Form of Acronym to PSP ...	158
Danutė Balšaitytė (Lithuania). Spectral Characteristics of Vowels (Monophthongs) in Modern Lithuanian	169
Kazimieras Garšva (Lithuania). Syllables and Stress of the Lithuanian Language	176
Danuta Budniak (Poland). Certain Conclusions Made by Complex Analysis of Slav Ethno Genesis	182

III. OPINION

Piotr Chervinsky (Poland). <i>The Ritual Transfers of Properties</i> . Languages of Semantics – the Real, the Categorical, the Verbal ones 186
Kazimierz Liuciński, Jevgenij Zubkov (Poland). “Play of Imagination” – Aim or Means? 206

IV. SCIENTISTS ABOUT SCIENTISTS

Aldona Paulauskienė (Lithuania). Juozas Balčikonis as one of the Most Conspicuous Humanitarians in Lithuania of the XX century 213
--

V. OUR TRANSLATIONS

Simon Laflamme (France). Science of Communication and Communicative Research Method. Critical Remarks. <i>Translated by Liucija Baranauskaitė</i> 223

VI. SCIENTIFIC LIFE CHRONICLE

Conferences <i>Igor Kotjuh</i> (Estonia), <i>Jarosław Wierzbiński</i> (Poland), <i>Ladislav Janovec</i> (Czech Republic) 229
Books review <i>Jurga Cibulskienė</i> (Lithuania). In the Jungles of Metaphors: G. Lakoff and M. Johnson’s Philosophy in the Flesh. 236
Announce <i>International Scientific Conference in Kielce</i> (Poland) 239

VII. REQUIREMENTS FOR PUBLICATION 241

VYRIAUSIOJO REDAKTORIAUS ŽODIS

Skaitytojui pateikiamas naujas žurnalo „Respectus Philologicus“ numeris, kurio viršelį puošia dviejų steigėjų logotipai: prie Vilniaus universiteto Kauno humanitarinio fakulteto prisijungė Jano Kochanovskio vardo Šventojo Kryžiaus akademija, esanti viename iš seniausių Lenkijos miestų – Kielcuose. Lenkų mokslininkai susivienijo su kolegomis iš Lietuvos, palaikydami žurnalą, kurio interdisciplininis pobūdis ir orientacija stiprinti įvairių šalių mokslininkų bendradarbiavimą pelnė humanitarinių mokslų atstovų iš Lietuvos, Lenkijos, Rusijos, Baltarusijos, JAV, Suomijos palankius vertinimus.

Lenkų kalba kartu su lietuvių, rusų ir anglų tapo ketvirtąja žurnalo kalba.

Redakcinė kolegija sveikina naujus narius – prof. habil. dr. M. Ruszkowskį ir prof. habil. dr. W. Cabaną, taip pat dėkoja prof. habil. dr. K. Liucińskiui, sutikusiam būti žurnalo vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoju.

Redakcinės kolegijos vardu noriu išreikšti viltį, jog žurnalo puslapiuose ir toliau bus tęsiamas įvairiausių humanitarinių mokslų krypčių mokslininkų dialogas: filologų ir filosofų, psichologų ir sociologų, istorikų ir antropologų. Išsiu priminti, jog stengdamasi išreikšti laiko dvasią, redakcinė kolegija vyraujančia žurnalo kryptimi laiko įvairių diskursyvinių praktikų analizę. Tad daugiausia dėmesio žurnale skiriama:

- 1) kognityvinei diskursų analizei (grožinių, politinių, mokslinių ir t. t.);
- 2) kognityvinėms vertimo strategijoms;
- 3) retorinėms komunikacijos problemoms;
- 4) semiotinei teksto analizei;
- 5) politinių, socialinių, kultūrinių reiškinių skirtinguose sociumuose analizei.

Mes pasirenge bendradarbiauti su įvairių krypčių humanitarinių mokslų atstovais, savo kūryba išreiškiančiais šiuolaikinio mokslo dvasią ir lygį.

Eleonora Lassan

SŁOWO REDAKTORA NACZELNEGO

Prezentujemy czytelnikowi nowy numer czasopisma naukowego „Respectus Philologicus”, na którego okładce przedstawiono logo dwóch założycieli czasopisma: do Kowieńskiego Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Wileńskiego przyłączyła się Akademia Świętokrzyska im. J. Kochanowskiego, która mieści się w Kielcach – mieście o starych, średniowiecznych tradycjach. Polscy naukowcy połączyli się z naukowcami litewskimi w celu umocnienia czasopisma, a jego interdyscyplinarny charakter i ukierunkowanie na współpracę naukową pracowników naukowych z różnych krajów uzyskały akceptację ze strony przedstawicieli nauk humanistycznych Litwy i Rosji, Polski i Białorusi, USA i Finlandii.

Oprócz języka litewskiego, angielskiego, rosyjskiego, czwartym językiem czasopisma jest język polski.

Kolegium redakcyjne czasopisma wita nowych członków: prof. dr hab. M. Ruskowskiego, prof. dr hab. W. Cabana i składa podziękowania prof. dr hab. K. Lucińskiemu za wyrażenie zgody na pełnienie obowiązków z-cy redaktora naczelnego czasopisma.

W imieniu kolegium redakcyjnego pozwolę sobie wyrazić nadzieję, iż na stronach czasopisma nastąpi kontynuacja dialogu pomiędzy przedstawicielami najróżniejszych dziedzin humanistyki – filologów i filozofów, psychologów i socjologów, historyków i antropologów. Niech mi będzie wolno również zaznaczyć, że w celu odzwierciedlenia ducha czasu kolegium redakcyjne pragnie, aby głównym kierunkiem badań czasopisma była analiza różnorodnych praktyk dyskursywnych, w związku z powyższym głównym obiektem badań prezentowanych w czasopiśmie będą:

- 1) kognitywna analiza dyskursów (literackich, politycznych, naukowych itp.);
- 2) kognitywna strategia twórczości przekładowej;
- 3) retoryczne problemy komunikacji;
- 4) semiotyczna analiza tekstu;
- 5) analiza politycznych, socjalnych, kulturowych fenomenów w zależności od uwarunkowania społecznego.

Jesteśmy gotowi również na współpracę z przedstawicielami wszystkich kierunków nauk humanistycznych, które odzwierciedlają osiągnięcia twórcze i poziom współczesnej nauki.

Eleonora Lissan

FOREWORD BY THE EDITOR-IN-CHIEF

The reader is presented with a new issue of "Respectus Philologicus". The cover of it is embellished with two logotypes of the founders. Vilnius University Faculty of Humanities in Kaunas has been joined by Holy Cross Academy n. a. Jan Kochanowski, which is situated in one of the oldest towns of Poland in Kielce. Polish scholars have united with the colleagues from Lithuania to support the journal whose interdisciplinary approach and orientation at strengthening the cooperation among scholars of the humanities from different countries have gained acknowledgement in Lithuania, Poland, Russia, Belarus, the USA and Finland.

Polish language among Lithuanian, Russian and English has become the fourth main language of the journal.

The Editorial Board welcomes new members – Prof. Habil. Dr M. Ruzzkowski and Prof. Habil. Dr W. Caban – and it expresses gratitude to Prof. Habil. Dr K. Liuciński, who has consented to be the Deputy Editor-in-Chief.

The Editorial Board hopes that the dialogue among the scholars of different trends in the humanities will continue. Scholarly articles of linguists and philosophers, psychologists and sociologists, historians and anthropologists are expected to keep the dialogue going on. However, the leading trend is supposed to be the analysis of different discursive practices. Consequently, the journal mainly concentrates on:

- 1) Cognitive analysis of discourses (fiction, political, scientific, etc.)
- 2) Cognitive strategies of translation
- 3) Rhetorical problems of communication
- 4) Semiotic analysis of a text
- 5) Analysis of political, social and cultural phenomena in different social environments

We look forward to cooperation with scholars of different trends in the humanities, who satisfy the requirements of contemporary science.

Eleonora Lissan

СЛОВО ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Перед читателем – новый номер журнала «Respectus Philologicus», на обложке которого представлены логотипы двух соучредителей журнала: к Каунасскому гуманитарному факультету Вильнюсского университета присоединилась Свентокшиская Академия им. Яна Кохановского, находящаяся в одном из древнейших городов Польши – г. Кельце. Польские ученые объединились с литовскими коллегами в деле поддержки журнала, интердисциплинарный характер которого и ориентация на укрепление научного сотрудничества ученых разных стран сегодня получили одобрительный отклик со стороны представителей гуманитарной науки Литвы и России, Польши и Беларуси, США и Финляндии.

Четвертым языком журнала, наряду с литовским, английским, русским, становится польский язык.

Редакционная коллегия журнала приветствует своих новых членов – профессора М. Рушковского и профессора М. Цабана и благодарит профессора К. Люциньского за согласие исполнять обязанности заместителя главного редактора журнала.

От имени редакционной коллегии позволю

выразить надежду на то, что на страницах журнала будет продолжен диалог представителей самых разных областей гуманитарного знания – филологов и философов, психологов и социологов, историков и антропологов. Позволю себе также напомнить, что, стремясь отразить дух времени, редакционная коллегия видит преобладающим направлением журнала **анализ различных дискурсивных практик**, в силу чего преимущественное внимание на страницах журнала отводится:

- 1) когнитивному анализу дискурсов (художественных, политических, научных и т. п.);
- 2) когнитивным стратегиям переводческой деятельности;
- 3) риторическим проблемам коммуникации;
- 4) семиотическому анализу текста;
- 5) анализу политических, социальных, культурных феноменов в различных социумах.

Мы готовы также к сотрудничеству с представителями всех направлений гуманитарной науки, отражающими в своем творчестве дух и уровень современной науки.

Элеонора Лассан